

Urša. To si spet moramo hraniti, kedar bomo imeli svinjetino.

Župan. Te pa zastran mene kuhaj stare žreblje. Iglíč (se smeje). Župan, tega Urši ne smete dvakrat povedati, drugače bi vam res žreblje skuhala.

Urša. Če bi le mehki postali. Tako je vsak dan, kar jaz hočem, tega nočejo g. župan, in kar g. župan hočejo, tega nočem jaz.

Iglíč. Temu se lahko v okom pride.

Župan. Kako neki.

Iglíč. Morata tudi napraviti dualizem. Danas naj kuha Urša po svoji volji, jutro pa po vaši.

Urša. To ne bi bilo po norcu.

Župan (jezno). Denar pa vendar jaz moram dati.

Iglíč. To tudi spada k dualizmu, da mora eden globeje v žep segnoti, kakor drugi.

Urša. Meni pa je nekaj celo drugega došlo na misel.

Župan (poči z rokama). Za Boga, zdaj je Urši tudi nekaj na misel došlo, no to bo kaj lepega.

Urša. Jaz mislim, če bi skupaj djala.

Župan. Tega pa ne zastopim.

Urša (razlagaje). G. župan bi danas hoteli zelje jaz pa repo, da se vsakemu po volji skuha, bom zelje in repo skupaj v jednom loncu kuhala.

(Župan gleda Uršo prav debelo, Iglíč pa se na glas smeje.)

Iglíč. To je centralizem v celo sirovi podobi.

Urša. Če bi g. župan hoteli jesti ajdinsko kašo, jaz pa fižol, skuham skupaj ričet.

Župan. Se ve, da bi se jaz tedaj kašo še le moral izbirati, ker fižola nočem.

Urša. Jaz rada jem sir na pogačah, župan pa jabelka.

Župan (ji segne o besedo). Tedaj hočeš sir in jabelka na pogače deti?

Iglíč. Jaz pa rad jem zelje na pogačah, če tedaj mene k obedu pozoveta, mora Urša, sir, jabelka in zelje na pogače deti.

Urša. Če bi se moralo vsakemu po volji kuhati, bi morala dvajseti jedi na mizo prinesiti.

Iglíč. Urša ima prav in to bi bil federalizem. —

Župan. Da, to bi bil federalizem kakor si ga morebiti vi in dualisti mislijo; jaz pa rečem tako. Če kdo več ljudi k obedu vabi, mora kuhati take jedi, kakoršne vsi ali veči del povabljenih naj rajši je, in tako si jaz mislim federalizem. Če pa bi na primer 20 ljudi denar skupaj dalo in bi vam reklo, da pripravite za vse skupaj pojedino, še bi morali tim več na to gledati, da bi skuhali take jedi, ktere vsi radi jedo, to bi po mojem bilo federalistično, če pa bi v tedaj pripravili samo dve jedi, postavim za vas š p e h o v e k n e d e l n e, ker je naj rajše jeste, za vašega prijatelja pa g u l j a š in prav obilno paprike v njem, ker on to naj rajše je, to bi bilo dualistično in s tem drugi, ki so ravno tako svoj denar po razmeri prinesli, kakor vidva, gotovo ne bi mogli zadovoljni biti — (k Urši) Urša, skuhaj danas kne delne in mlečni hren.

Urša. Jaz rajša jem hren z ocetom.

Iglíč. Vlji malo oceta v mleko in bosta imela vsak svojo ljubljeno jed.

Urša. Ne potrebujem oceta, lahko vzemem kiselega mleka. —

Iglíč (se smeje). To pa bo res kaj prav novega, hren v kiselem mleku kuhan.

Župan. Ostani pri tem, kar sem rekel in če Urša noče jesti mlečnega hrena, naj ga pusti.

Iglíč. Tako je, to je absolutizem.

Urša. Prej, ko bi mlečni hren jedla, bom rajši gladovala.

Iglíč. To je pasivni upor.

Urša. Jaz si skrivoma napravim hren s ocetom.

Iglíč. To je zarota, velika izdaja.

Župan. Jaz bom dobro pazil in ocet skril.

Iglíč. To je začasno vstavljenje osnovnih postav, obsodni stan.

Župan. In če to vse ne bi zadostovalo, bom še drugače pokazal, kdo je gospod pri hiši.

Iglíč. To je vojaška sodba.

(Urša odide mrmraje.)

Župan. Ta zenska ima vendar pesebne muhe v glavi kaj drugega še nisem opazil.

Iglíč. Verjemem, verjemem, drugda Vi vsikdar rečete da! kedar kaj hoče. — No no! ima vse svoje vzroke.

Župan (malo smeje). Zdaj pa glejte, da skoraj odidete. —

Iglíč. Z Bogom. Dober tek k hrenu na kiselem mleku kuhanem. (Odide.)

Mazači.

Naj povem „Slov. Gospodarju“ kaj naši mazači znajo. Imela je v nekem kraju krava vroči; ko se pa mlado tele ne prikaže, gre kmet pomoči iskat.

Ima blizo soseda, kateri slovi, da si pri porodu dobro ume. Gre po njega. Ta se kmalu k svojemu poslu pripravi, pa se prepriča, da je mlado v napačni legi in da so spolovila za porod preozka. Misli si: zdaj vidim, da z lepa ne pojde, trebalo bo sile. — Dobi še pet pomagačev, zasadi v mladiča ostai kavelj, na kterega je bila precej debela vrv navezana. Začno vsih šest dobro močno vleči, — le vlečejo in na zadnje vendar potegnejo iz starke — prazen kavelj. Mladega so strgali!

Nasledek tega ravnanja je bil, da je krava čez nekatere ure potem poginola.

Še eno ne kmalu slišano.

Imel je kmet lepega mladega konja, veljal je nekaj čez 100 for.; pa zbolil mu. Pošlje po konjedereca in ko ta kmalu pride, nameša in skuha nekakašno „meneštro“ zdravilo; pravi da bo treba konja zaliti. Zakaj ne, če vi za dobro spoznate misli kmet. Prično ga zalivati, in kmalu je bil konj brez — jezika. Nevem pa vendar, kateri je bil tako neroden ali konjederec ali kateri pomagačev, pa saj je jedno ali vem ali nevem; konj je bil brez jezika, koža jegova, konjederecova, škoda pa kmetova.

Grozovito mučenje živali! Bodo naši ljudje kedaj pametni? — i —

Dopis.

Velika nedelja, 16. listopada 1868. F. G. Nikdo, tudi naši največi nasprotniki ne morejo te resnice skriti niti tajiti, da se je v napredek našega slov. naroda v kratkem času storil velik korak, ker duh naroda se vedno bolj in bolj vzbuja, od dne do dne se bolj svoje cene zaveda, in kdo ima zato naj več zaslug? — Po pravici moramo reči: v prvi vrsti naši časniki ne vstrašljivi branitelji slov. naroda, kterih vredniki trpijo, kot krščanski manterniki, za temi tabori in v obče naši rodoljubi. — Odkadar se nam dače zmiraj bolj in bolj pomnožavajo, je nam živa potreba, da si tudi dohodke zboljšamo, da pa znamo umno kmetovati, moramo čitati marljivo naše kmetijske knjige in časnike, posebno je našim kmetom „Slov. Gospodar“ priporočati, iz njega se naučimo raznoterih stvari, kakrošnih nam je v sedajnem času naj bolj potrebno; posebno da se zboljša poljedelstvo, živino-, vino- in sadjereja, z eno besedo, da se podigne kmetijstvo, katero je prva podpora dežele. — Hvaležni moramo biti našim pisateljem in drugim rodoljubom, kateri nam priskrbijo lepih podukov v kmetijstvu, v knjigah in v časnikih. Žraven tega tudi naši duhovni pastirji ne spijo, ker so nam zdaj v kratkih letih priskrbeli toliko duhovne hrane, to je knjig, da je veselje. —

Kder bistra je glava, In žlahtno srce
Tam sreča je prava, Po noči po dne!

Med vsemi dozdam na svetlo danimi knjigami v duhovnem obziru pa nam „Getzeman in Golgata“ naj bolj do srca sega, in jo zatoraj vsem brunnim dušam živo priporočamo, v zalogi so pri M. Gerberju v Ljubljani.

K slednjemu še z veseljem naznanjam, da se je v Ormužu ustanovila Čitalnica, ktere nam je živo treba, in želimo ji tudi naj boljši vspeh; pravila so se za potrdbo na sl. namestništvo odposlala, upamo, da bodo dovoljena.

Politični ogled.

Gosposka zbornica na Dunaju je potrdila brambovsko postavo brez premembe, kakor jo je predložila zbornica poslancev. — Ni bilo dvombe. — Zdaj še dojde ta postava v ogerski zbor, ker bo gotovo tudi potrjena.

— Ali pa bo res osrečila Avstrijo ali ne, bo še le prihodnost kazala. —

V cislajtanskih delegacijah je baron Beust predložil osnovne postavbe, po katerih se imajo v pokoj izpuščati državni poročniki, poslanci na tujih dvorih in drugi diplomatični uradniki. Dr. Rechbauer je nasvetoval naj bi se dispozicionalni zakladi namesto tirjanih 550.000 gld. dovolilo samo 350.000 gld. On bi sicer po principu ne bil za to, da bi se kaj dovolilo; vendar bo za to manjšo številko glasoval, ker Avstrija ima zunanje sovražnike. — Dalje je Rechbauer nasvetoval, naj bi se zaradi prevelikih stroškov odpravila poslanstva na Saksonskem, v Württembergu in v Portugalu, in naj bi se nadomestila z cenejšimi opravištvimi. Pri glasovanju ne obvelja Rechbauerjev, temoč odborov ali oziroma vladin nasvet. Za popravo poslanske palače v Rimu se dovoli 20.000 gld.

Ogerski minister Eötvös je v zboru, ko se je posvečevalo o narodnostni postavi rekel tako-le: „Trdi se, da je narodnostno vprašanje samo nastopek podpihovanja in umetne agitacije. Jaz mislim, da ne. Narodnostno vprašanje je samo veja velikega svobodnega gibanja v zdajnosti, katero gibanje vodi do svobode in enakopravnosti vseh individualnosti in ver. Lehko je kazati na Švicarsko in Belgijo, ker so jednake narodnostne razmere. Ali s tem se dela velika napaka. Takih razmer med narodnostimi, kakor so pri nas, tam danas ni, temoč so bile pred tisoč leti. Ne more se določiti, kako bi se te razmere danas razvile.“ —

Ogerska postava o narodnostih pre ne bo dobila najvišega potrjenja.

Pravi se, da je zaradi stroškov za penzijo, katere ministerstvo tirja, nastal razdvoj med Deakovo stranko, ki bi še vtegnol ministersko krizo za seboj potegniti. Deak se zlo trudi, da bi stranke spet pomiril.

Erdeljski listi javljajo iz Romunske, da je tamo došlo pred kratkim 6000 pruskih delavcev in je bilo rečeno, da se potrebujejo pri državni železnici, bili so vendar brž vrinjeni v armado in posebno kot častniki in neki prav visoki. Zdi se, da se na Romunskem res nekaj prav važnega pripravlja.

Iz Rima se piše, da bo sv. Oče pred vseobčnim zborom imenoval 10 novih kardinalov.

Novičar.

Državno vojaško ministerstvo je telegrafovalo pred kratkim v Gradec, da se mu naj taki naznani, koliko se v tamošnjem magazinu nahaja vojaške obleke in če bi se nošena še mogla nositi v vojski. Ali je to morebiti znamenje mira?

V nedeljo, t. j. 22 t. m. je bila v Ljubljanski čitalnici beseda v namen, da se nabere nekoliko denarja, s katerim se naj kupi zimska obleka ubogim šolarjem. Beseda je sijajno dosegla dvojni namen, nabralo se je namreč za dober namen 223 gld. in zabava je bila prav izvrstna.

Novi Avstrijski poročnik za Rim grof Trautmannsdorf je že odšel na svoje mesto.

Iz Pešte se čujejo neki glasi, da se hoče vlada s Čehi spraviti.

Ker je Hrvaška sprava z Ogrji že dognana, so tudi hrvaški poslanci prišli v ogerski zbor.

V Ljubljani je čitalniško pevsko društvo pretekli teden napravilo veselo serenado g. dr. Janezu Bleiweisu k njegovemu godu.

Pri zboru kmetijske družbe v Ljubljani je bilo više 100 udov zbranih. Predsedoval je dr. E. Costa, ker g. Fideli Terpinec se je odpovedal predsedništvu zavolj starosti. Grof Potocki, minister kmetijstva, je bil imenovan za častnega uda. —

V Ljubljani si neki gospodje zlo prizadevajo, da bi se napravilo „Katoško čitališče“.

Iz Königswarta (v Česki) se piše, da je tamo že pal sneg na sežen visoko, in da zvirjadi, ki ne morejo nikder najti hrane, dojdejo celo do hiš, in da celo nič ni nevarnega gledati jerebice na strehah sedeti.

Gospodarski kongres na Dunaju je pretresoval vprašanje; ali je potrebno, da se napravijo gospodarske kamere, kakoršne imajo trgovci. Proti temu se je naj bolj upiral krajski poslanec dr. Costa; podpirali pa so ga gornjo-avstrijski, tirolski, vorarlberski in bukovinski poslanci

in kamere so padle. Prijel se je vendar predlog, da se naj izpolni občna želja in se vojaki naj pustijo na odpust, ko naj dalje posebno ob času žetve.

Slovenski Prijatelj vabi k naročbi za prihodnje leto. Izhajal bode kakor dozdaj in donasal: 1. Popolnoma izdelane pridige za vse nedelje in praznike celega leta. 2. Kratko pa dobro osnovane pridige za vse nedelje in praznike. 3. Pridige za druge crkvene priložnosti; post. pri novih mešah, porokah itd. 4. Keršanske nauke od sv. sakramentov naprej. 5. Vse oglase o družbi sv. Mohora. 6. Prestave čč. gg. duhovnikov po vseh slovenskih škofijah.

Ker se je „Slovenski Prijatelj“ povečal za celo tiskano polo in tedaj prinaša tri pole tesno tiskane velja za celo leto 4 gld. 30 kr. Priporočbe dalje ni potrebno, če rečemo, da ga vreduje g. A. Einspieler v Celovcu.

Druga decembra so napravili slovenski in hrvaški dijaki dunajskega vseučilišča o 8. uri zvečer v spomin 69. rojstnega dneva slovenskega pesnika Franceta Prešerna slovesno besedo.

Staro slovanski denar so našli v Bernu, ko so popravljali palačo Kauničevo.

V Velički na Poljskem, kder kameno sol kopajo, je prodrla voda v šahte, katere zmirom več prihaje, če se ravno vse moči napenjajo, da bi to zabranile.

Slovstvo.

„Novi svet“ tako se naslojuje šalna igra, katero je kot izvirnik spisal Anton Klodič v Gorici. Igra je v vsakem obziru izvrstno izpeljana tako, da smo knjižico prebravši jo zadovoljni iz rok položili in jo vsem, ki kaj izvirnega in jedernatega na tem polju brati želijo, prav vroče priporočamo.

Notrajni vrednosti se stavi dostojno na stran zunanja oprava in tudi cena je knjižici prilična. Velja pri gosp. pisatelju 50 kr.

„Hervat“ pod tem naslovom je prišel ravnokar na svetlo prvi vezek dolgo naznanjenega in mnogo zaviranega časnika, ki ga vreduje dr. Matok v Zagrebu. Zadržaj je mnogovrsten in naročnina mu iznaša za zunanje naročnike 1 gold. 20 kr. Drugi vezek pride okoli 7. dec. t. l.

„Mladika“ prinaša na 14 polah male osmerke mnogo slovstvene tvarine. I. dvajset pesmi. II. „Svetinova Metka“ izvirna povest. III. „Zorin“ odlomek izvirnega še netiskanega romana. IV. „Ako bi človek vse videl in vedel“. Humoristično-satiričen spisek. V. „Na Gorenjskem“, balada. VI. „Pomlad in jesen“, sedem pesmi. VII. Popotne pesmi. VIII. „Izgubljeni sin“, balada. IX. „Orest“, odlomek izvirne tragedije. X. „Sosedov sin“, izvirna povest.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	70	4	90	4	80	4	80
Rži	3	30	3	30	3	—	—	—
Ječmena	—	—	3	20	—	—	—	—
Ovsa	2	—	1	80	1	70	—	—
Turšice (kuruze) vagan	3	10	2	60	2	70	—	—
Ajde	2	90	3	—	2	70	—	—
Prosa	3	—	2	80	2	—	—	—
Krompirja	1	5	1	20	1	—	—	—
Govedine funt	—	26	—	24	—	26	—	26
Teletine	—	29	—	26	—	28	—	28
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	26	—	26	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	11	50	9	—	10	—	—	—
„ 18" „ „	5	60	—	—	—	—	—	—
„ 36" mehkih „	6	—	7	—	6	50	—	—
„ 18" „ „	3	80	—	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	60	—	45	—	90	—	—
„ „ mehkega „ „	—	50	—	35	—	70	—	—
Sena cent	1	—	—	85	1	—	—	—
Slame cent v šopah	1	—	—	70	—	90	—	—
„ „ za steljo	—	—	—	60	—	70	—	—
Slanine (špeha) cent	42	—	40	—	38	—	—	—
Jajec, pet za	—	10	—	12	—	10	—	—

Tržna cene nismo dobili.

Cesarski zlat velja 5 fl. 57 kr. a. v.

Ažijo srebra 117.—

Narodno drž. posojilo 64.25.

Loterijske srečke.

V Trstu 25. novembra 1868: **78 38 4 52 50**

Prihodnje srečkanje je 9. decembra 1868.